

Sygn. akt I Ca 228/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Edward Panek (sprawozdawca)
Sędziowie:	SSO Mariusz Sadecki
Protokolant:	SSO Marek Syrek starszy sekretarz sądowy Paweł Chrabąszcz

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2017 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z wniosku U. B.

przy uczestnictwie W. B., B. B. (1), D. Ł., M. M., T. K., K. B., A. S., J. Ł., G. B., T. L., J. G., P. L., K. H., E. H., K. G., A. K. i (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w T.

o ustanowienie służebności drogi koniecznej

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 1 marca 2017 r., sygn. akt I Ns 2267/15

postanawia:

- 1. oddalić apelację;**
- 2. zasądzić od wnioskodawczyni U. B. na rzecz uczestnika (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w T. kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I Ca 228/17

**Uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnowie
z dnia 16 listopada 2017 roku .**

Wnioskodawczyni U. B. domagała się ustanowienia , za jednorazowym wynagrodzeniem – na nieruchomościach oznaczonych jako działki : nr (...) - służebności gruntowej drogi koniecznej po istniejącym szlaku szerokości około 3,5 m , biegnącym od drogi publicznej przez istniejący przejazd pod budynkiem zlokalizowanym przy ulicy (...) w T. , a następnie do granicy działki władnącej – na rzecz każdorazowych właścicieli nieruchomości stanowiącej działkę nr (...).

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawczynie wskazała, że działka nr (...), która stanowi jej własność, nie posiada dostępu do drogi publicznej i z każdej strony otoczona jest przez inne nieruchomości. Analiza całokształtu aktualnego przeznaczenia oraz infrastruktury technicznej działek sąsiednich – zdaniem wnioskodawczynie – wskazuje, że najdogodniejszy, a zarazem najmniej obciążający inne nieruchomości byłby szlak opisany w żądaniu wniosku. Wynika to stąd, że po działkach: nr (...) – na całej długości żądanej drogi koniecznej – biegnie już szlak, a nadto działki te obciążone są już służebnością drogi koniecznej na rzecz innych nieruchomości.

Dalej wnioskodawczynie przyznała, że do sąsiadującej z działką nr (...) nieruchomości w postaci działki nr (...) została ustanowiona w sprawie I Ns 337/87 służebność przejazdu na działkę nr (...), jednakże ten szlak nie zapewnia nieruchomości władnącej odpowiedniego dostępu do drogi publicznej. Nie jest bowiem możliwe – z uwagi na konfigurację i niewielką powierzchnię działki nr (...) – wykonanie zjazdu na działkę nr (...). Wnioskodawczynie podkreśliła, iż cała działka nr (...) jest wykorzystywana przez jej właścicieli jako parking. Ustanowienie zatem na działce nr (...) służebności drogi koniecznej powodowałoby nadmierne jej obciążenie, bo uniemożliwiłoby jej właścicielom parkowanie swoich pojazdów.

W piśmie z dnia 6 czerwca 2016 roku wnioskodawczynie zgłosiła wnioski dowodowe, tj. żądała:

- przeprowadzenia oględzin dotychczasowego szlaku służebnego oraz szlaku zawnioskowanego w niniejszym postępowaniu celem wykazania nieodpowiedniości istniejącego szlaku ustanowionego na rzecz właścicieli działki nr (...),

- dopuszczenia dowodu z zeznań świadków: E. B., B. B. (2) i G. C. „na okoliczność nie korzystania ze służebności ustanowionej dla stanowiącej jej własność nieruchomości”.

Na rozprawie w dniu 13 czerwca 2016 roku wnioskodawczynie uzupełniła argumentację zawartą we wniosku, wyjaśniając, że właściciele działki nr (...), pomimo ustalenia służebności nie respektują orzeczenia Sądu zastawiając wjazd, przy czym przyznała, że nie podejmowała żadnych czynności mających na celu egzekucję przysługującego jej prawa.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa wniósł o oddalenie wniosku.

Na uzasadnienie swojego stanowiska uczestnik wskazał, że działka wnioskodawczynie ma zapewniony dostęp do drogi publicznej, gdyż ustanowiono na jej rzecz - postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 31 lipca 2006 roku - służebność drogi koniecznej, która jest odpowiednia i spełnia przesłanki z art. 145 k.c. Podniósł, że w toku sprawy I Ns 1/06 ustalono, że istniejący szlak według wariantu Nr II daje warunki do najmniejszego antagonizowania stron, zaś proponowane przez wnioskodawczynie rozwiązanie obciążałoby uczestnika w większym stopniu. Nadto uczestnik wskazał, że to na wnioskodawczynie ciążył obowiązek podjęcia wszelkich działań mających na celu przywrócenie stanu, który czyniłby dostęp do nieruchomości władnącej odpowiednim.

Uczestnik K. H. wniósł o oddalenie wniosku, podnosząc, iż wnioskodawczynie nie stosuje się do wcześniej wydanego postanowienia

o ustanowieniu służebności drogi koniecznej i nadal korzysta z dojazdu do swojej nieruchomości od strony ulicy (...).

Postanowieniem z dnia 1 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Tarnowie oddalił wniosek U. B. o ustanowienie służebności drogi koniecznej i zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w T. kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Wydając tej treści orzeczenie Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne:

U. B. jest właścicielką nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...), obręb (...) objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Tarnowie. Działka nr (...) znajduje się w sąsiedztwie gruntów zabudowanych i pozbawiona jest bezpośredniego dostępu do drogi publicznej.

W chwili obecnej działka nr (...) jest niezabudowana, ogrodzona siatką. U. B. planuje zagospodarować ją garażem murowanym w porozumieniu z właścicielem sąsiedniej nieruchomości, co do wykorzystania jego terenu.

Postanowieniem z dnia 15 października 1987 roku Sąd Rejonowy w Tarnowie w sprawie I Ns 337/87 z wniosku G. C., R. B. i U. B. ustanowił służebność polegającą na prawie przejazdu i przechodu szlakiem drożnym o szerokości 3 m i długości 43 m przebiegającym przez działkę nr (...) na rzecz kaźdoczesnych właścicieli nieruchomości obejmującej działkę nr (...), oznaczonym na mapie i szkicu sytuacyjnym biegłego inż. J. S. jako odcinek AB.

Z kolei postanowieniem z dnia 31 lipca 2006 roku w sprawie I Ns 1/06 z wniosku U. B. i J. B. ustanowiono na nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) oraz na nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) - na rzecz kaźdoczesnych właścicieli nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) - służebność drogi koniecznej według przebiegu oznaczonego literami E-D-K-27 na wyrysie z mapy ewidencyjnej oraz szkicu sytuacyjnym biegłego J. J. w opinii z dnia 24 kwietnia 2006 roku, szlakiem o szerokości 3 m, długości 49 m, a na odcinku D-K-27 szerokości 6 m. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 22 lutego 2007 roku.

W toku postępowania w sprawie I Ns 1/06 rozważano różne szlaki służebności, w tym szlak wskazany w niniejszym wniosku.

Na działce nr (...), po której biegnie służebność ustanowiona postanowieniem w sprawie I Ns 1/06, znajduje się wybrukowany plac wykorzystywany jako parking, do którego dojazd z ulicy (...) prowadzi przez przewiązkę w budynku o szerokości 4,90 m. Plac ma szerokość około 4 m, zaś w dacie oględzin pojazdy zaparkowane były przy budynku od części północnej. Na granicy działek : nr (...) znajduje się brama wjazdowa o szerokości 3,30 m. Działka nr (...) - w obrębie służebności - jest placem utwardzonym gruzem i żwirem, a w pasie około 1,5 m przy budynku znajduje się wylewka betonowa oraz zejście do piwnicy. Na działce tej - wzdłuż ogrodzenia z granicą działki nr (...) - parkują pojazdy (w dniu oględzin zaparkowane były trzy samochody). W ogrodzeniu pomiędzy działkami : nr (...) znajduje się furtka o szerokości 0,9 m, przy czym drugie skrzydło zostało wmurowane w podmurówkę.

U. B. nie korzystała z ustanowionej drogi koniecznej, uważając ją za nieprzystającą do jej potrzeb. Równocześnie nie podejmowała żadnych czynności mających na celu ochronę służebności, udroźnienie lub udoskonalenie szlaku.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy, Sąd I instancji uznał wniosek o ustanowienie służebności drogi koniecznej za bezzasadny.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd I instancji wskazał na przesłanki ustanowienia służebności drogi koniecznej z art. 145 k.c.

Ponieważ nieruchomość wnioskodawczyni w postaci działki nr (...) ma prawnie zagwarantowany dostęp do drogi publicznej na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowie, wydanego w sprawie I Ns 1/06, to - w ocenie Sądu Rejonowego - uwzględnienie niniejszego wniosku byłoby możliwe wyłącznie w przypadku wykazania zmiany okoliczności. Sąd Rejonowy w poprzedniej sprawie, przy wyborze odpowiedniego szlaku służebnego do działki nr (...) kierował się bowiem przesłankami z art. 145 k.c. i przeprowadzając badanie w tym zakresie uznał, że przesłankę „odpowiedniości” spełnia szlak biegnący po działce nr (...), a nie szlak wedle wariantu przedstawionego w niniejszej sprawie.

Sąd Rejonowy wyjaśnił przy tym, iż instytucja drogi koniecznej nie może służyć wygodzie właścicieli działki władnącej, kosztem ograniczenia prawa właściciela działki obciążonej. W przepisie art. 145 k.c. chodzi bowiem o „odpowiedni”, nie zaś o łatwiejszy dostęp do drogi publicznej. Odpowiedni dostęp do drogi publicznej nie oznacza również dostępu najbardziej dogodnego. Tak więc zasadnicze znaczenie przy ocenie, czy nieruchomość ma „odpowiedni” dostęp do

drogi publicznej ma to, czy dostęp ten nie podlega określonym ograniczeniom co do możliwości korzystania z niego. Chodzi więc o taki dostęp do drogi publicznej, który będzie mógł być wykorzystany stale, nieprzerwanie i w sposób w zasadzie nieskrępowany .

Dalej Sąd Rejonowy zwrócił uwagę , iż wnioskodawczyni żądając ustanowienia służebności drogi koniecznej w sposób opisany we wniosku, powoływała się na brak drożności ustanowionego szlaku służebnego na skutek nieprzestrzegania przez właścicieli nieruchomości obciążonych orzeczenia Sądu wydanego w sprawie I Ns 1/06 oraz brak faktycznych możliwości przejazdu po działce nr (...) z uwagi na zaparkowane tam pojazdy.

Sąd I instancji doszedł jednak do przekonania , że żadna z powoływanych przez wnioskodawczynię okoliczności nie mogła uzasadniać stwierdzenia , że działka nr (...) nie posiada odpowiedniego dostępu (w rozumieniu wcześniej podanym) do drogi publicznej .

Przede wszystkim Sąd I instancji wskazał , iż przyczyny podnoszone przez U. B. dotyczą w całości zachowania osób trzecich oraz właścicieli nieruchomości obciążonych, nie zaś immamentnych cech wewnętrznych szlaku służebnego. W takiej zaś sytuacji wnioskodawczyni jako osobie uprawnionej z tytułu ograniczonego prawa rzeczowego przysługuje ochrona prawna służebności drogi koniecznej na podstawie art. 222 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 251 k.c. Jak się okazało wnioskodawczyni nie skorzystała z przysługujących jej środków ochrony prawnej i z własnej woli zrezygnowała z korzystania z przyznanego jej postanowieniem Sądu ograniczonego prawa rzeczowego . Podana przez wnioskodawczynię przyczyna takiego stanu rzeczy (chęć uniknięcia konfliktów sąsiedzkich) była dla Sądu Rejonowego niewystarczająca , albowiem z przebiegu postępowania w sprawie I Ns 1/06 jasno wynika , iż każdy dostęp do działki nr (...) wiązał się ze sprzeciwem i protestami właścicieli nieruchomości obciążonych oraz mieszkańców okolicznych bloków mieszkalnych . Dlatego Sąd w sprawie I Ns 1/06 wybrał ostatecznie wariant, który w jego ocenie wywołał mniejsze antagonizmy sąsiedzkie związane z prawem przejazdu i przechodu do działki nr (...) .

Ponowne więc powoływanie się na konflikty sąsiedzkie , które stanowiły już przedmiot badania Sądu w sprawie I Ns 1/06 nie czyniło wniosku U. B. zasadnym .

W uznaniu Sądu Rejonowego , wnioskodawczyni musiałaby w toku niniejszego postępowania wykazać , że doszło do tak dalece idących zmian właścicielskich czy społecznych, że w przeciwieństwie do roku 2007 nie mogła ona domagać się respektowania przyznanego jej prawa.

Tymczasem w tym zakresie sytuacja od początku była niezmienna , a mimo to wnioskodawczyni zaniechała korzystania ze służebności.

Sąd I instancji – z powołaniem się na dowód z oględzin nieruchomości – nie dostrzegł również żadnych obiektywnych zmian, które pozwalałyby przyjąć , że szlak służebny ustanowiony w sprawie I Ns 1/06 utracił przymiot odpowiedniości w rozumieniu przepisu art. 145 k.c. Za taką zmianę – zdaniem Sądu Rejonowego - nie można uznać zwiększenia ilości parkowanych samochodów, gdyż opisany sposób wykorzystywania nieruchomości obciążonych był niezmienny od czasu ustanowienia służebności. Z kolei wzrost liczby pojazdów w ostatnich 10 latach nie był na tyle znaczący (wnioskodawczyni wskazywała na różnicę 2 samochodów), aby uniemożliwić prawidłowe korzystanie ze szlaku.

Na koniec Sąd I instancji odniósł się jeszcze do podniesionego przez wnioskodawczynię na rozprawie w dniu 1 marca 2017 roku zarzutu wygaśnięcia służebności w kształcie ustalonym postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 31 lipca 2006 roku, z uwagi na jej niewykonywanie przez okres dziesięciu lat .

Zarzut ten Sąd I instancji ocenił negatywnie w świetle przepisu art. 5 k.c.

Sąd I instancji uznał bowiem , że nie zasługuje na ochronę takie postępowanie , kiedy to strona z własnej woli nie przystępuje do wykonywania przysługującego jej prawa (służebności drogi koniecznej) po to tylko , by następnie wystąpić

z wnioskiem o ustanowienie służebności drogi koniecznej wedle wariantu , który zapewni jej nieruchomości dogodniejsze połączenie z drogą publiczną .

Odmienne w tym przedmiocie stanowisko Sądu stanowiłoby wsparcie i „zalegalizowanie” samodzielnego kształtowania stosunków przez właścicieli nieruchomości władających wbrew woli pozostałych uczestników, a to dodatkowo w sytuacji , gdy doprowadzają oni do utraty pierwotnie istniejącego „odpowiedniego” dostępu do drogi publicznej, podważając tym samym znaczenie prawomocnego rozstrzygnięcia sądowego.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd I instancji powołał przepis art. 520 § 3 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia złożyła wnioskodawczyni U. B. zarzucając w niej :

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu , że nieruchomość wnioskodawczyni posiada odpowiedni dostęp do drogi publicznej , chociaż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy oraz wnioski dowodowe pominięte przez Sąd I instancji wskazują jednoznacznie , że nieruchomość ta nie posiada odpowiedniego dostępu do drogi publicznej ;

- naruszenie przepisów prawa procesowego , a to art. 217 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych wnioskodawczyni ,

a w szczególności wniosku o przesłuchanie w charakterze świadków : E. B. , B. B. (2) i G. C. , pomimo że wniosek ten został zgłoszony w odpowiednim czasie dla odparcia twierdzeń uczestnika (...) Spółdzielni Mieszkaniowej , zaś przeprowadzenie tych dowodów miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ;

- naruszenie przepisu art. 108 § 2 k.p.c. poprzez zaniechania przez Sąd orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego ;

- naruszenie przepisów prawa materialnego , a to art. 145 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię , a w konsekwencji błędną subsumpcję pod stan faktyczny sprawy w postaci przyjęcia , iż droga konieczna ustanowiona na rzecz działki nr (...) zapewnia jej odpowiedni dostęp do drogi publicznej .

Formułując tej treści zarzuty apelująca domagała się - w pierwszej kolejności – uchylecia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania , przy zasądzeniu na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego .

Na wypadek nieuwzględnienia powyższego wniosku , skarżąca domagała się zmiany punktu II postanowienia Sądu Rejonowego w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania .

Nadto wnioskodawczyni wniosła o zbadanie – w trybie art. 380 k.p.c. – zasadności oddalenia przez Sąd I instancji jej wniosków dowodowych , tj. niezaskarżalnego postanowienia w tym przedmiocie z dnia 1 marca 2017 roku.

Wnioskodawczyni wnosila również o przeprowadzenie – na etapie postępowania apelacyjnego – dowodów z :

- pisma U. B. i J. B. z dnia 2 czerwca 2008 roku skierowanego do (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w T. ,

- zdjęcia lotniczego z portali informacji przestrzennej „geoportal” obrazującego stan szlaku służebnego .

Na rozprawie apelacyjnej skarżąca złożyła również wniosek o przeprowadzenie dowodu z wydruku Statystycznego Vademecum Samorządowca GUS za 2016 roku oraz wydruków artykułów prasowych dla wykazania znaczącego wzrostu – w ostatnich latach - liczby pojazdów w T. .

W uzasadnieniu środka odwoławczego skarżąca szczegółowo omówiła każdy z zarzutów apelacyjnych z odwołaniem się do konkretnych dowodów oraz orzeczeń Sądu Najwyższego .

Odpowiedź na apelację złożyła uczestniczka (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa, wnosząc w niej o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od wnioskodawczyni na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje :

Apelacja wnioskodawczyni jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Wnioskodawczyni w złożonym środku odwoławczym w odniesieniu do podstawy faktycznej sformułowała dwa zasadnicze zarzuty, tj. zarzut błędu

w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że jej nieruchomości posiada odpowiedni dostęp do drogi publicznej oraz zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego w postaci art. 217 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w związku z oddaleniem wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadków: E. B., B. B. (2) i G. C.

Błąd w ustaleniach faktycznych powodowany jest zwykle wadliwie przeprowadzoną przez Sąd I instancji kontrolą materiału dowodowego (naruszeniem przepisu art. 233 § 1 k.p.c.), ewentualnie niepełnym postępowaniem dowodowym wskutek oddalenia wniosków dowodowych strony lub niewyjaśnienia pewnych okoliczności z urzędu.

Skarżąca w samym zarzucie błędu w ustaleniach faktycznych oraz w uzasadnieniu środka odwoławczego nie przywołała jakichkolwiek uchybień świadczących o wadliwie przeprowadzonej przez Sąd I instancji kontroli materiału dowodowego, ani też nie twierdziła, że Sąd zaniechał wyjaśnienia pewnych okoliczności z urzędu. Stąd też zarzut błędnych ustaleń faktycznych mógł być łączony wyłącznie z wydanym przez Sąd I instancji - w uznaniu skarżącej z naruszeniem przepisów art. 217 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. – postanowieniem z dnia 1 marca 2017 roku o oddaleniu w części jej wniosku dowodowego.

Od razu trzeba podnieść, iż ocena, czy nieruchomość władająca posiada odpowiedni dostęp do drogi publicznej (błąd w ustaleniach faktycznych – zdaniem skarżącej – miał polegać na wadliwym przyjęciu, że nieruchomość wnioskodawczyni posiada odpowiedni dostęp do drogi publicznej) nie dotyczy ustaleń faktycznych, ale przynależy do oceny prawnej dokonywanej na gruncie przepisów prawa materialnego, tj. art. 145 § 1 k.c.

Sąd Okręgowy nie dopatruje się jednak błędu w ustaleniach faktycznych w związku z wydaniem przez Sąd Rejonowy powołanego w apelacji postanowienia z dnia 1 marca 2017 roku, albowiem wbrew stanowisku skarżącej nie doszło do naruszenia przepisów art. 217 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c.

Istotnie, strona ma prawo – aż do zamknięcia rozprawy – przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swych wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej. Zasada ta doznaje jednak ograniczeń z przyczyn wskazanych – przede wszystkim - w przepisach art. 217 § 2 i 3 k.p.c. i art. 227 k.p.c.

Sąd pomija bowiem te środki dowodowe, które nie dotyczą faktów spornych, istotnych dla rozstrzygnięcia lub faktów wymagających dowodu (art. 217 § 3 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 228 – 231 k.p.c.).

Ocena przydatności zgłoszonego środka dowodowego dla ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia dokonywana jest w oparciu o treść wniosku dowodowego strony. Ponieważ przepis art. 236 k.p.c. nakłada na Sąd obowiązek oznaczenia w postanowieniu o przeprowadzeniu dowodu faktu (faktów) podlegającego stwierdzeniu, to od strony zgłaszającej wnioski dowodowe, należy wymagać, aby określiła konkretne okoliczności, podlegające stwierdzeniu powołanym dowodem (dowodami). Tylko na tej podstawie Sąd może ocenić, czy dowód został zgłoszony na okoliczności sporne, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i podlegające wykazaniu za pomocą tego środka dowodowego.

Wnioskodawczyni, zgłaszając w piśmie procesowym z dnia 3 czerwca 2016 roku (k – 141 – 145) dowód z zeznań świadków : E. B. , B. B. (2) i G. C. podała, iż osoby te mają zeznawać na „okoliczność nie korzystania przez wnioskodawczynię ze służebności gruntowej drogi koniecznej ustanowionej postanowieniem z dnia 31 lipca 2006 roku”.

Przy tak sprecyzowanych okolicznościach podlegających stwierdzeniu zeznaniami wymienionych świadków, słusznie Sąd I instancji oddalił tenże wniosek dowodowy. Przede wszystkim trzeba podnieść, iż fakt niekorzystania przez wnioskodawczynię ze służebności drogi koniecznej przebiegającej przez działki : nr (...) po wydaniu przez Sąd Rejonowy w Tarnowie postanowienia z dnia 31 lipca 2006 roku nie stanowił okoliczności sporej pomiędzy stronami. Wnioskodawczyni w trakcie oględzin sądowych podała, że od momentu ustanowienia służebności nigdy z niej nie korzystała, lecz wykonywała przejazdy od strony zachodniej (szlakiem opisanym w żądaniu wniosku). To twierdzenie nie zostało zaprzeczone przez obecnego w trakcie tej czynności pełnomocnika uczestniczki (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (zob. k – 192). Nadto Sąd I instancji stwierdził w trakcie oględzin (co znajduje odzwierciedlenie w protokole

z oględzin), że pomiędzy działkami : nr (...) znajduje się ogrodzenie i brak w nim bramy umożliwiającej komunikację pomiędzy tymi nieruchomościami w sposób opisany w postanowieniu z dnia 31 lipca 2006 roku (zob. k – 192). Niezależnie od tego trzeba również przyznać rację Sądowi Rejonowemu, że nie była to okoliczność istotna dla rozpoznania sprawy, skoro wnioskodawczyni nie akceptując orzeczenia Sądu o ustanowieniu służebności drogi koniecznej na działkach :nr (...) , w ogóle nie przystąpiła do korzystania z tak wyznaczonego szlaku służebnego. Odmiennej oceny kwestionowanego postanowienia o oddaleniu wniosku dowodowego wnioskodawczyni nie może uzasadniać argumentacja przytoczona w uzasadnieniu środka odwoławczego. Prawdą jest, że pełnomocnik wnioskodawczyni zgłaszając w trybie art. 162 k.p.c. zastrzeżenie do protokołu (w związku z oddaleniem przedmiotowego wniosku dowodowego) podał, że wnioskodawczymi zamierzała dowodami z zeznań świadków wykazać nieodpowiedniość dostępu jej nieruchomości do drogi publicznej. Ta okoliczność nie została jednak powołana w oddalonym wniosku dowodowym. Nadto – jak już wcześniej sygnalizowano – kwestia odpowiedniości dostępu nieruchomości władnącej do drogi publicznej stanowi ocenę prawną, a zatem nie można takiej oceny pozostawiać świadkom, ewentualnie stronom postępowania. Dowodami osobowymi można jedynie wykazywać okoliczności istotne dla oceny przesłanki ustanowienia służebności drogi koniecznej w postaci braku odpowiedniego dostępu nieruchomości do drogi publicznej. Wnioskodawczyni nie wskazała jednak jakie to okoliczności istotne dla tej oceny miałyby zostać wykazane dowodami powołanych świadków.

W tym miejscu trzeba zaakcentować, iż zakres twierdzeń strony wnioskującej o ustanowienie służebności drogi koniecznej w niniejszej sprawie, a co za tym idzie i zakres postępowania dowodowego był ograniczony z uwagi na fakt, że

w sprawie I Ns 1/06 (poprzednia sygnatura I Ns 287/03) - również z wniosku U. B. - o ustanowienie służebności drogi koniecznej do działki nr (...) rozważane były wszystkie możliwe połączenia tej nieruchomości z drogą publiczną, w tym połączenie za pomocą szlaku opisanego w rozpoznawanym żądaniu wniosku, tj. biegnącego po działkach : nr (...) . Sąd Rejonowy w Tarnowie

w prawomocnym postanowieniu z dnia 31 lipca 2006 roku uznał, iż wszystkie wymagane przez przepis art. 145 k.c. przesłanki drogi koniecznej spełnia szlak przebiegający po działkach : nr (...) . Do takich wniosków Sąd doszedł po przeprowadzeniu wyczerpującego i obszernego postępowania dowodowego.

Sąd nie mógł więc w toku niniejszej sprawy prowadzić ponownie postępowania dowodowego na te okoliczności dotyczące oceny odpowiedniości dostępu działki nr (...) do drogi publicznej, które stanowiły przedmiot badania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem.

Analiza twierdzeń i zeznań wnioskodawczyni ze sprawy I Ns 1/06 pokazuje jasno, że wnioskodawczyni w przedmiotowej sprawie powołuje się na te same okoliczności, również w kwestii nieodpowiedniości dostępu jej działki nr (...) do drogi publicznej za pomocą szlaku biegnącego po działkach : nr (...) .

Wystarczy przytoczyć fragmenty jej zeznań złożonych w sprawie I Ns 1/06 . Otóż wnioskodawczyni zeznała wówczas :

- „Moim zdaniem nie jest możliwy wjazd na działkę nr (...) od ulicy (...) . Na podwórku od bloku stojącego przy ulicy (...) parkuje dużo samochodów. Nie jest również możliwy wjazd przez działkę nr (...), bo ma ona szerokość tylko 10m i stoją na niej samochody współwłaścicieli.” (zob. k – 316 akt sprawy I Ns 1/06) ;

- „Wykonanie wjazdu wariantem Nr II na działkę nr (...) jest niemożliwe , bo współwłaściciele tej działki stoją tam samochodami i przejazd jest niemożliwy.” (zob. k – 628 akt sprawy I Ns 1/06) .

Wnioskodawczyni powołując się we wniosku o ustanowienie służebności drogi koniecznej na okoliczności tożsame z przytoczonymi w toku poprzednio prowadzonego postępowania , nie ujawniła , że w sprawie I Ns 1/06 Sąd Rejonowy w Tarnowie wydał prawomocne postanowienie w dniu 31 lipca 2006 roku , którym ustanowił na rzecz działki nr (...) służebność drogi koniecznej , szlakiem biegnącym po działkach : nr (...) , podając jedynie , że sąsiednia działka nr (...) (której jest współwłaścicielem) ma ustanowioną służebność drogi koniecznej przez działkę nr (...) na mocy postanowienia wydanego w sprawie I Ns 337/87 .

Dopiero , gdy ta okoliczność wyszła na jaw , to wnioskodawczyni twierdziła , że służebność drogi koniecznej ustanowiona postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 31 lipca 2006 roku nie zapewnia odpowiedniego dostępu działce nr (...) do drogi publicznej .

Oczywiście nie można wykluczyć potrzeby wystąpienia z wnioskiem opartym na przepisie art. 145 k.c. o ustanowienie odpowiedniej drogi koniecznej dla nieruchomości , w sytuacji gdy poprzednia droga konieczna dla tej nieruchomości została ustanowiona postanowieniem Sądu . Wniosek taki musi jednak mieć oparcie w nowych okolicznościach , zaistniałych po wydaniu wcześniejszego postanowienia o ustanowieniu służebności drogi koniecznej , tzn. wnioskodawca obowiązany jest wykazać , iż na skutek zmiany okoliczności ustanowiona służebność stała się niewystarczająca , nieodpowiednia (zob. postanowienie Sądu Naj. z dnia 24 kwietnia 2002 roku , V CKN1002/00 , Lex nr 308849) .

Jakkolwiek wnioskodawczyni twierdziła , że doszło do zmiany okoliczności , to jednak ową zmianę upatrywała przede wszystkim w tym , że nigdy nie przystąpiła do wykonywania służebności w kształcie opisanym w postanowieniu Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 31 lipca 2006 roku , ponieważ w jej ocenie była to służebność nieodpowiednia . Nieodpowiedniość tejże służebności wnioskodawczyni uzasadniała natomiast okolicznościami , które były powoływane w toku postępowania w sprawie I Ns 1/06 i stanowiły przedmiot badania Sądu .

Za jedyną nową okoliczność może być uznany , podnoszony przez wnioskodawczynię fakt znaczącego wzrostu – w ostatnich latach – liczby pojazdów (między innymi) na terenie T . . Nie negując , że taki wzrost liczby pojazdów wystąpił – w ocenie Sądu II instancji – nie jest to okoliczność , która mogłaby stanowić podstawę do wnioskowania , że służebność ustanowiona postanowieniem z dnia 31 lipca 2006 roku nie zapewnia już działce nr (...) odpowiedniego dostępu do drogi publicznej .

Godzi się zauważyć , że już w sprawie I Ns 1/06 podnoszono , iż podwórze , przez które poprowadzona została służebność drogi koniecznej od strony ulicy (...) nie zaspokaja potrzeb parkingowych mieszkańców bloków : ulica (...) i ulica (...) (zob. pismo mieszkańców bloków : ul. (...) i ul. (...) z dnia 7 marca 2003 roku skierowane do zarządu (...) , w którym mieszkańcy protestując przeciwko obciążaniu ich nieruchomości służebnością drogi koniecznej , podawali , iż bloki te zajmuje 86 rodzin , posiadających 45 samochodów , k – 20 akt sprawy I Ns 1/06) . Podobnej treści informacje zawarte były w pismach mieszkańców bloku ul. (...) , którzy również protestowali przeciwko ustanowieniu służebności drogi koniecznej wedle wariantu Nr I (zob. k – 15 , 139 i 589 akt sprawy I Ns 1/06) .

Co się zaś tyczy liczby pojazdów parkujących na działce nr (...) , to twierdzenia wnioskodawczyni w ogóle nie różnią się do jej zeznań złożonych w trakcie postępowania w sprawie I Ns 1/06 . Wnioskodawczyni bowiem wtedy zeznała : „Wykonanie wjazdu wariantem Nr II na działkę nr (...) jest niemożliwe , bo współwłaściciele tej działki stoją tam

samochodami i przejazd jest niemożliwy. Stoi tam samochód Pana G. C. , dwa samochody Pana B. . Są to samochody półciężarowe i jeszcze jeden osobowy córki Pana B.. Łącznie z naszym stoi tam pięć samochodów , a czasem szósty - syna. Dlatego uważam , że wjazd tam jest niemożliwy.” (zob. k – 628 akt sprawy I Ns 1/06) .

Dołączone do apelacji zdjęcia z portalu informacji przestrzennej „geoportal” , również nie dokumentują zmiany okoliczności na szlaku objętym postanowieniem z dnia 31 lipca 2006 roku , albowiem w toku sprawy I Ns 1/06 pojazdy w taki sam sposób parkowały na działce nr (...) i zdarzały się przypadki utrudnień w wykonywaniu przejazdów do działki nr (...) .

Skoro zatem wnioskodawczyni nie wykazała zmiany okoliczności , które czyniłyby szlak służebny przebiegający po działkach : nr (...) nieodpowiednim, to zasadnie Sąd I instancji pominął także pozostałe wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłego z zakresu geodezji oraz z zakresu szacowania nieruchomości .

Przy bezzasadności zarzutów wymierzonych w podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia , Sąd Okręgowy dzielając ustalenia faktyczne Sądu I instancji przyjął je za własne .

W stanie faktycznym sprawy nie sposób mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego , a zwłaszcza przepisu art. 145 k.c.

Sąd Odwoławczy w pełni akceptuje więc argumentację prawną Sądu I instancji .

W nawiązaniu do zarzutów apelacyjnych trzeba ponownie podkreślić , iż wniosek o ustanowienie służebności drogi koniecznej mógłby zostać uwzględniony, gdyby wnioskodawczyni zdołała wykazać zmianę okoliczności (zaistnienie nowych okoliczności po wydaniu postanowienia z dnia 31 lipca 2006 roku) , pozwalającą na ocenę , że ustanowiona w sprawie I Ns 1/06 służebność drogi koniecznej nie zapewnia już działce nr (...) odpowiedniego dostępu do drogi publicznej .

Wnioskodawczyni nie podołała jednak obowiązkowi w tym zakresie , o czym była już mowa uprzednio , przy analizie zarzutów dotyczących podstawy faktycznej .

Należy zgodzić się z Sądem I instancji , iż ewentualne trudności związane z wykonywaniem ustanowionej służebności , wnioskodawczyni powinna usuwać w ramach prawnej ochrony służebności gruntowej wynikającej z przepisów art. 222 k.c. . w zw. z art. 251 k.c. Jak się okazuje wnioskodawczyni – poza pismem z dnia 2 czerwca 2008 roku skierowanym do (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w T. , w którym wezwała uczestniczkę do zaprzestania czynienia przeszkód w wykonywaniu służebności ustanowionej w sprawie I Ns 1/06 - nie podejmowała innych działań związanych z realizacją przysługującego jej prawa w postaci służebności drogi koniecznej .

Twierdzenia apelacji o nieskuteczności takiej ochrony z uwagi na liczbę pojazdów parkujących na działce nr (...) (wnioskodawczyni podała , że na tej ograniczonej przestrzeni do zaparkowania jest około 100 samochodów) i konieczność ewentualnego pozywania każdego właściciela pojazdu , który narusza wykonywanie służebności , nie mają oparcia w stanie faktycznym sprawy.

Niesporne przecież jest , że przez działkę nr (...) (poprzednio nr (...)) przebiega szlak drogi koniecznej ustanowionej w sprawie I Ns 337/87 na rzecz działki nr (...) , której wnioskodawczyni jest również współwłaścicielem . Szlak ten (na odcinku działki nr (...)) pokrywa się z drogą konieczną ustanowioną postanowieniem z dnia 31 lipca 2006 roku na rzecz działki nr (...) .

W toku postępowania w sprawie I Ns 1/06 ustalono, że właściciele wydzielonych lokali w budynku posadowionym na działce nr (...) (a jednocześnie współwłaściciele działki nr (...)), w tym również wnioskodawczyni U. B. , korzystają ze służebności ustanowionej postanowieniem z dnia 15 października 1987 roku . Wnioskodawczyni w sprawie I Ns 1/06 zeznała : „Jako współwłaścicielka działki nr (...) mam do niej zagwarantowany przejazd od ulicy (...) . Korzystamy z tego przejazdu dwa razy dziennie . Jeśli nawet Sąd ustanowiłby mi służebność wariantem Nr I od ulicy (...) , to ja nadal będę korzystała ze służebności od ulicy (...) ustanowionej dla działki nr (...) (zob. k – 628 akt sprawy I Ns 1/06) .

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 16 listopada 2017 roku (k – 174) wnioskodawczyni przyznała , iż nadal jest właścicielką lokalu w budynku położonym na działce nr (...) i współwłaścicielką działki nr (...) , a co najważniejsze wnioskodawczyni podała , iż właściciele lokali korzystają z przejazdów szlakiem od strony ulicy (...) . Oznacza , to że korzystanie ze służebności szlakiem wytyczonym po działce nr (...) – wbrew twierdzeniom apelacji – nie stanowi istotnego problemu . Zasadniczy problem dotyczy przejezdności szlaku prowadzącego do działki nr (...) w obrębie działki nr (...) , której wnioskodawczyni jest współwłaścicielem . Jak się okazało podczas oględzin sądowych , wnioskodawczyni po wydaniu postanowienia z dnia 31 lipca 2006 roku nie podjęła żadnych działań w celu udroźnienia przejazdu przez fragment działki nr (...) do działki nr (...) . W tym wypadku wnioskodawczyni nie może już powoływać się na nieskuteczność ochrony służebności powodowaną potrzebą pozywania nieskończonej liczby osób . Wnioskodawczyni znane są osoby parkujące pojazdy na działce nr (...) , bo są to właściciele trzech lokali i ewentualnie członkowie ich rodzin . Jak już wcześniej akcentowano sytuacja w odniesieniu do działki nr (...) , od czasu prowadzonego postępowania w sprawie I Ns 1/06 nie uległa zmianie .

Z uwagi na potrzeby parkingowe właścicieli działki nr (...) , które były już analizowane w sprawie I Ns 1/06 , dla wnioskodawczyni jawi się jako odpowiedniejsza oraz dogodniejsza dla działki nr (...) służebność prowadząca od strony ulicy (...) przez działki : nr (...) .

Zarówno Sąd Okręgowy przy rozpoznawaniu środków odwoławczych od orzeczeń wydanych w poprzednio prowadzonej sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej do działki nr (...) , jak i Sąd I instancji w uzasadnieniu do zaskarżonego postanowienia podkreślali , iż instytucja służebności drogi koniecznej nie może służyć wygodzie właściciela nieruchomości władnącej , kosztem naruszenia prawa właściciela działki obciążonej . Służebność drogi koniecznej ma bowiem zapewnić nieruchomości władnącej odpowiedni , a nie łatwiejszy , dogodniejszy dostęp do drogi publicznej (zob. również postanowienie Sądu Naj. z dnia 5 kwietnia 2017 roku , II CSK 476/16 , Lex nr 2297387 i postanowienie Sądu Naj. z dnia 21 czerwca 2011 roku , I CSK 646/10 , Lex nr 898248) . Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym apelację w pełni przytoczony pogląd podziela .

Na koniec trzeba zgodzić się z Sądem Rejonowym , iż zarzut wygaśnięcia służebności ustanowionej postanowieniem z dnia 31 lipca 2006 roku skutek jej niewykonywania (zarzut ten nie został w toku postępowania wyraźnie zgłoszony) nie mógł usprawiedliwiać ponownego żądania ustanowienia służebności drogi koniecznej do działki nr (...) , szlakiem przebiegającym od ulicy (...) .

Tak jak podaje Sąd I instancji , wnioskodawczyni mając ustanowioną służebność drogi koniecznej do działki nr (...) winna była o swoje prawo zadbać , bowiem to od niej zależało , czy ustanowiona służebność będzie wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem . Tymczasem wnioskodawczyni nie akceptując postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 31 lipca 2006 roku świadomie nie podejmowała działań w celu przystosowania fragmentu działki nr (...) do wjazdu na działkę nr (...) , by następnie wystąpić – pomimo braku zmiany okoliczności - z kolejnym wnioskiem o ustanowienie służebności drogi koniecznej wedle wariantu , który poddawany był ocenie w sprawie I Ns 1/06 . Takie działanie wnioskodawczyni rzeczywiście nie zasługuje na ochronę (zob. również uzasadnienie do postanowienia Sądu Naj. z dnia 22 listopada 2005 roku , II CK 205/05 , Lex nr 1110938) .

Zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 108 § 2 k.p.c. przy rozstrzygnięciu o kosztach postępowania również nie jest trafny . Skarżąca uważała , że w sytuacji , gdy jej poprzednia apelacja od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 18 maja 2015 roku okazała się skuteczna , prowadząc do uchylecia zaskarżonego postanowienia , to należał jej się zwrot kosztów tego postępowania w kwocie 200 zł .

Pogląd ten jest błędny . Sąd I instancji , który ponownie rozpoznaje sprawę w następstwie uchylenia orzeczenia rozstrzyga o całości kosztów poniesionych przez każdą ze stron od chwili wszczęcia postępowania , ale rozlicza te koszty pomiędzy stronami kierując się końcowym wynikiem sprawy , a nie wynikiem poszczególnych jej etapów (zob. postanowienie Sądu Naj. z dnia 10 lutego 2011 roku IV CZ 109/10 , Lex nr 811874 oraz postanowienie Sądu Apel. w Łodzi z dnia 19 lutego 1999 roku , I ACz 50/99 , OSA z 1999 roku , Nr 6 , poz. 33) .

Skoro ostatecznie wniosek wnioskodawczyni o ustanowienie służebności drogi koniecznej został oddalony , to istniała podstawa do orzeczenia o kosztach postępowania w oparciu o przepis art. 520 § 3 k.p.c. Przepis ten pozwala - w przypadku sprzecznych interesów uczestników - włożyć na stronę , której wnioski zostały oddalone lub odrzucone obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika .

Wskazane w rozważaniach powody zadecydowały , że orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 520 § 3 k.p.c. w z § 5 pkt 3 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie .